MANNHEIMER SWARTLING

SVEA HOVRÄTT
Ink 2021-04-26
SVEA HOVRÄTT
INKOM: 2021-04-26
MÅLNR: T 4968-21
AKTBIL: 9

Till

Svea hovrätt

T 4968-21
Aktbil 9

ANSÖKAN OM STÄMNING

Kärande: AB Storstockholms Lokaltrafik, 556013-0683
Lindhagensgatan 100, 105 73 Stockholm

Ombud: Advokaterna Mattias Göransson och Azadeh Razani samt
jur. kand. Fredrika Bladh och Carl-Johan Storsten
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
111 87 Stockholm
Tfn: +46 8 5950 6108; +46 8 5950 6520
E-post: mattias.goransson@msa.se; azadeh.razani@msa.se;
fredrika.bladh@msa.se; carl-johan.storsten@msa.se

Svarande: Hitachi Rail STS Sweden AB, 556386-3439
Solna Strandväg 96, 171 54 Solna

Ombud: Advokaterna Stefan Bessman, Magnus Stålmarker och
Farzad Niroumand
Baker & McKenzie Advokatbyrå KB
Box 180, 101 23 Stockholm
Tfn: +46 8 566 177 72; +46 8 566 177 08
E-post: stefan.bessman@bakermckenzie.com;
magnus.stalmarker@bakermckenzie.com;
farzad.niroumand@bakermckenzie.com

Saken: Klander av särskild skiljedom

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I. INTRODUKTION 3

II. YRKANDEN 5

III. GRUNDER 6

IV. OMSTÄNDIGHETER OCH UTVECKLING AV TALAN 8

A. Bakgrund 8

A.1 Parterna 8

A.2 Upprinnelsen till tvisten 9

A.3 Det interimistiska skiljeförfarandet 11

A.4 Skiljeförfarandet 12

B. Skiljedomen har tillkommit genom klandergrundande fel 14

B.1 Skiljenämnden har förbisett att pröva åberopade rättsfakta avseende dröjsmål 14

B.1.1 Skiljenämnden har förbisett att pröva SL:s förstahandsgrund 14

B.1.2 Skiljenämnden har vid prövningen av SL:s hävningsförklaring förbisett att beakta av SL åberopade rättsfakta 17

B.2 Skiljenämnden har grundat sitt avgörande på partsbruk som inte åberopats av Ansaldo 21

B.3 Skiljenämnden har förbisett att pröva SL:s sammanläggningsgrund för hävningsrätt 27

B.4 Skiljenämnden har förbisett att beakta grunderna för SL:s yrkanden om förseningsvite och skadestånd 32

B.5 Skiljenämnden har inte avgivit domskäl såvitt avser parternas ersättningsyrkanden och SL:s sammanläggningsgrund 36

V. ÖVRIGT 38

C. Komplettering av klandergrunder före klanderfristens utgång 38

D. Bevisning 38

E. Forum 38

F. Begäran om sekretess 39

G. Fullmakt och registreringsavgift 41

ANSÖKAN OM STÄMNING

I egenskap av ombud för AB Storstockholms Lokaltrafik ("**SL**") ansöker vi härmed om stämning mot Hitachi Rail STS Sweden AB (med tidigare firma Ansaldo STS Sweden AB, "**Ansaldo**").

I. INTRODUKTION

1. Det pågår ett skiljeförfarande mellan SL och Ansaldo. Skiljeförfarandet påkallades av Ansaldo den 3 april 2018.[1] Särskild skiljedom (mellandom) meddelades den 25 februari 2021. Slutlig skiljedom ska meddelas senast den 10 december 2021.

2. SL ansöker om stämning eftersom SL anser att den särskilda skiljedomen belastas av klanderbara fel. Inledningsvis noteras följande.

3. Ansaldo påkallade skiljeförfarandet. Det skedde eftersom Ansaldo inte accepterade att SL den 7 november 2017 hävde ett avtal mellan parterna. Avtalet hade ingåtts den 3 november 2010, och gick ut på att Ansaldo skulle leverera ett nytt signalsäkerhetssystem till Röda linjen. Systemet skulle levereras "nyckelfärdigt" och till fast pris den 31 augusti 2013.

4. Vid tidpunkten för SL:s hävning – mer än fyra år efter avtalat färdigställandedatum – var det fortfarande oklart när systemet skulle komma att levereras, vad det skulle komma att omfatta, och hur mycket det slutligen skulle komma att kosta.

5. Ansaldos leverans var komplex och tekniskt komplicerad. Vid tidpunkten för hävningen hade arbete pågått under många år i flera olika länder. Skiljeförfarandet har på motsvarande sätt blivit komplext och komplicerat. Det är möjligen förklaringen till de väsentliga fel och förbiseenden som belastar den särskilda skiljedomen.

---

[1] Eftersom det aktuella skiljeförfarandet inleddes före ikraftträdandet av SFS 2018:1954, ska de äldre bestämmelserna i lagen om skiljeförfarande ("**LSF**") tillämpas i detta mål. De referenser som sker till LSF avser därför bestämmelserna i den lydelse de hade före SFS 2018:1954.

6. Den mest omtvistade frågan som den särskilda skiljedomen berör är om SL hade rätt att häva avtalet på grund av Ansaldos dröjsmål. Enligt avtalet har SL hävningsrätt vid tre månaders försening. Den faktiska förseningen var mer än fyra år.

7. Skiljeförfarandet har därför huvudsakligen handlat om två frågor: (i) om parterna ersatt tidplanen i avtalet med en ny tidplan (som gav Ansaldo längre tid för leverans), och (ii) om Ansaldo vållat tre månaders försening (eller om SL vållat all försening, vilket Ansaldo hävdar).

8. Ansaldo och SL har skrivit omfattande inlagor och åberopat tusentals sidor med bevisning i dessa frågor. Båda parter har även anlitat experter som utförligt analyserat och argumenterat kring förseningarna. Trots detta har frågorna lämnats oprövade i den särskilda skiljedomen.

9. Skiljenämnden har istället stannat vid att den ursprungliga tidplanen, tillsammans med andra väsentliga delar av avtalet, har åsidosatts genom partsbruk. Det har skett trots att Ansaldo inte har åberopat sådant partsbruk, eller påstått att det skulle ha ersatt väsentliga delar av avtalet. Skiljenämnden har alltså inte dömt över den talan som Ansaldo presenterat, och som SL svarat på i skiljeförfarandet. Det är ett mycket allvarligt fel.

10. Skiljenämnden har inte heller tagit ställning till vem av parterna som orsakade de omfattande förseningarna av leveransen. Visserligen konstaterar skiljenämnden att det "*står* [...] *klart*" att Ansaldo har "*förorsakat vissa förseningar*". Skiljenämnden anser dock att det inte har någon avgörande betydelse med hänsyn till det av skiljenämnden funna – men av Ansaldo icke åberopade – partsbruket.

11. Att skiljenämnden inte prövade vilken tidplan som gällde för leveransen är även föranlett av att skiljenämnden fann att SL inte som "*självständig hävningsgrund*" hade rätt att åberopa försening i förhållande till någon annan tidplan än den i avtalet. Skiljenämnden kom till slutsatsen enbart på grundval av vad Ansaldo gjort gällande, och förbisåg därvid att SL såväl hävt avtalet som därefter åberopat att SL hade rätt att häva på grund av tre månaders försening i förhållande till avtalade leveransmilstolpar (vilket är något annat än leveranstidpunkter).

12. Även på andra sätt är den särskilda skiljedomen resultatet av väsentliga fel och förbiseenden.

13. I tillägg till hävningsgrundande dröjsmål (och vissa andra hävningsgrunder) åberopade SL att SL sammantaget, i beaktande av Ansaldos samtliga avtalsbrott, hade rätt att häva avtalet enligt allmänna rättsprinciper. Skiljenämnden förbisåg att pröva även denna hävningsgrund (och den nämns överhuvudtaget inte i skiljenämndens domskäl).

14. Vidare har skiljenämnden i domslutet – men utan prövning i sak och utan ett ord om frågan i domskälen – ogillat SL:s yrkanden om förseningsvite och skadestånd. Dessa yrkanden var inte avhängiga SL:s hävningsyrkande, utan grundades självständigt på Ansaldos förseningar och avtalsbrott.

15. Några domskäl ges inte heller såvitt avser skiljenämndens bifall till Ansaldos fastställelseyrkanden om rätt till ersättning för nedlagt arbete och för skada, trots att någon sådan rätt inte följer per automatik vid en obefogad hävning. Det går därför inte att avgöra vilka frågor skiljenämnden har prövat, vad skiljenämnden har lagt till grund för sin prövning eller om frågorna alls bedömts i sak. Det skapar stor osäkerhet i det fortsatta skiljeförfarandet.

16. Sammanfattningsvis har skiljenämnden förbisett att pröva centrala rättsfakta som SL har åberopat, samtidigt som den har baserat sitt avgörande på omständigheter som Ansaldo inte har åberopat. Skiljenämnden har även agerat i strid med andra regler, t.ex. skyldigheten att motivera sina ställningstaganden i viktiga frågor. Skiljedomen ska därför upphävas.

II. YRKANDEN

17. SL yrkar att hovrätten *i första hand* upphäver den särskilda skiljedom som meddelats mellan parterna i Stockholm den 25 februari 2021 i Stockholms Handelskammares Skiljedomsinstituts mål v 2018/041 (”**Skiljedomen**”[2]) i dess helhet.

18. Om hovrätten skulle finna att skiljenämndens klandergrundande fel endast påverkar delar av Skiljedomen, yrkar SL *i andra hand* att hovrätten upphäver dessa delar.

---

[2] Skiljedomen, Bilaga K-1.

19. SL yrkar vidare att hovrätten förpliktar Ansaldo att ersätta SL:s rättegångskostnader i hovrätten med belopp som senare kommer att anges.

III. GRUNDER

20. Skiljenämnden har i flera avseenden *dels* överskridit sitt uppdrag enligt 34 § 1 st. 2 p. LSF, *dels* utan parts vållande gjort sig skyldig till handläggningsfel som sannolikt har inverkat på utgången i målet enligt 34 § 1 st. 6 p. LSF.

(a) Skiljenämnden har förbisett att beakta att SL åberopade att SL hade rätt att häva avtalet på den grunden att Ansaldo orsakat mer än tre månaders försening med leveransen i förhållande till överenskomna färdigställandemilstolpar (oavsett relevanta färdigställandetidpunkter).

Skiljenämnden har därigenom överskridit sitt uppdrag eller i vart fall utan parts vållande begått handläggningsfel som sannolikt inverkat på utgången i målet.

Skiljenämnden har därtill förbisett att beakta att SL som motfakta åberopade att utformningen av SL:s hävningsförklaring var en funktion av att Ansaldo vid tiden för hävningen endast gjorde gällande att SL vållat all försening av betydelse. Ansaldo åberopade härvidlag inga alternativa tidplaner för leveransen. När Ansaldo först under skiljeförfarandet gjorde gällande att parterna kommit överens om nya tidplaner (*factum superveniens*) var SL obetagen rätten att komplettera hävningen, vilket SL åberopade. Genom att förbise att pröva SL:s åberopande har skiljenämnden överskridit sitt uppdrag eller i vart fall utan parts vållande begått handläggningsfel som sannolikt inverkat på utgången i målet.

Vart och ett av dessa fel innebär att Skiljedomen ska åsidosättas i dess helhet.

(b) Skiljenämnden har funnit att väsentliga punkter i avtalet har åsidosatts genom partsbruk, trots att sådant partsbruk inte har åberopats av Ansaldo. Skiljenämnden har därigenom överskridit sitt uppdrag eller i vart fall utan parts vållande begått handläggningsfel som sannolikt har inverkat på utgången i målet.

Om hovrätten skulle finna att Ansaldo har åberopat sådant partsbruk som lagts till grund för Skiljedomen gör SL gällande att skiljenämnden brustit i sin materiella processledning genom att inte klargöra för SL att skiljenämnden uppfattat det som att Ansaldo åberopat sagda partsbruk. Skiljenämnden har därigenom utan SL:s vållande begått handläggningsfel som sannolikt inverkat på utgången i målet.

Vart och ett av dessa fel innebär att Skiljedomen ska åsidosättas i dess helhet.

(c) Skiljenämnden har underlåtit att beakta SL:s sammanläggningsgrund, d.v.s. vad SL åberopat om att Ansaldo sammantaget har gjort sig skyldigt till fullbordat eller anteciperat väsentligt avtalsbrott som gav SL rätt att häva avtalet. Skiljenämnden har därigenom överskridit sitt uppdrag eller i vart fall utan parts vållande begått handläggningsfel som sannolikt inverkat på utgången i målet.

Om hovrätten skulle anse att skiljenämnden har beaktat SL:s sammanläggningsgrund har skiljenämnden i vart fall underlåtit att i domskälen redovisa varför SL inte hade rätt att häva avtalet på denna grund. Skiljenämnden har därigenom utan parts vållande begått handläggningsfel som sannolikt inverkat på utgången i målet.

Vart och ett av dessa fel innebär att Skiljedomen ska åsidosättas i dess helhet.

(d) Skiljenämnden har underlåtit att pröva grunderna för SL:s fastställelseyrkanden om förseningsvite respektive skadestånd. Skiljenämnden har därigenom överskridit sitt uppdrag eller i vart fall utan parts vållande begått handläggningsfel som sannolikt inverkat på utgången i målet.

Om hovrätten skulle finna att skiljenämnden har prövat grunderna för SL:s fastställelseyrkanden om förseningsvite och skadestånd gör SL gällande att skiljenämnden har underlåtit att ange domskäl såvitt avser dessa fastställelseyrkanden. Skiljenämnden har därigenom utan parts vållande begått handläggningsfel som sannolikt inverkat på utgången i målet.

Felet att inte pröva grunderna för/ange domskäl avseende SL:s yrkande om förseningsvite innebär att Skiljedomen ska åsidosättas i dess helhet. I vart fall innebär felet att Skiljedomen ska åsidosättas partiellt till den del den avser ogillande av detta fastställelseyrkande.

Felet att inte pröva grunderna för/ange domskäl avseende SL:s yrkande om skadestånd innebär att Skiljedomen ska åsidosättas partiellt till den del den avser ogillande av detta fastställelseyrkande.

(e) Skiljenämnden har underlåtit att avge domskäl såvitt avser Ansaldos fastställelseyrkande om ersättning för nedlagt arbete. Skiljenämnden har därigenom utan parts vållande begått handläggningsfel som sannolikt har inverkat på utgången i målet.

Felet innebär att Skiljedomen ska åsidosättas partiellt till den del den avser fastställande av att Ansaldo är berättigat till ersättning för det arbete som hade utförts vid hävningstidpunkten.

(f) Skiljenämnden har underlåtit att avge domskäl såvitt avser Ansaldos fastställelseyrkande om ersättning för skada. Skiljenämnden har därigenom utan parts vållande begått handläggningsfel som sannolikt inverkat på utgången i målet.

Felet innebär att Skiljedomen ska åsidosättas partiellt till den del den avser fastställande av att Ansaldo är berättigat till ersättning för skada.

IV. OMSTÄNDIGHETER OCH UTVECKLING AV TALAN

A. Bakgrund

A.1 Parterna

21. Ansaldo är ett aktiebolag vars verksamhet bl.a. omfattar att bedriva utveckling, produktion och försäljning av signalsäkerhetssystem för spårbundna transport- och kommunikationsmedel.

22. SL är ett aktiebolag som ansvarar för lokal och regional kollektivtrafik inom Stockholms län med angränsande områden. SL ägs av Region Stockholm.

A.2 Upprinnelsen till tvisten

23. Tvisten har sin upprinnelse i ett leveransavtal avseende ett signalsäkerhetssystem ("**NSSS**") till Röda linjen i Stockholms tunnelbana som ingicks mellan parterna den 3 november 2010 ("**Avtalet**", även benämnt SDA).[3] Avtalet föregicks av ett upphandlingsförfarande som inleddes 2009 och avslutades 2010. Ansaldo tilldelades kontraktet i konkurrens med flera anbudsgivare.

24. En viktig förutsättning för upphandlingen och Avtalet var att leverantören skulle åta sig ett helhetsansvar för leveransen av ett nyckelfärdigt system. Avtalet, som alltså är ett s.k. *turnkey*-avtal.

25. En annan viktig förutsättning för upphandlingen och Avtalet var att leveransen skulle ske till fast pris, och att leverantören skulle ha rätt till betalning först vid slutgodkännandet av leveransen (*Final Acceptance*). Avtalet föreskriver därför att alla delbetalningar Ansaldo mottar före färdigställandemilstolpen *Final Acceptance* utgör förskottsbetalningar som ska återgå om Avtalet inte fullgörs.

26. Ansaldo påbörjade leveransen den 1 maj 2011. De mest centrala milstolparna för leveransen var *Preliminary Acceptance*, då NSSS skulle driftsättas, och *Final Acceptance*, då NSSS skulle slutgodkännas. *Preliminary Acceptance* och *Final Acceptance* benämns i det följande gemensamt för färdigställandemilstolparna. Enligt den ursprungliga tidplanen i Avtalet ("**Tidplanen**") skulle *Preliminary Acceptance* ske 28 månader från leveransstart, d.v.s. den 31 augusti 2013, och *Final Acceptance* 40 månader från leveransstart, d.v.s. den 31 augusti 2014. Dessa datum benämns i det följande för de ursprungliga färdigställandetidpunkterna.

27. Avtalet innehåller en omfattade reglering av parternas inbördes ansvar vid dröjsmål. Huvudregeln är att Ansaldo ansvarar för all försening i förhållande till färdigställandemilstolparna. Under vissa specifikt angivna förutsättningar kan Ansaldo dock övervältra ansvaret för försening på SL. Detta kan Ansaldo göra endast om Ansaldo iakttagit ett notifieringsförfarande som är noga föreskrivet i Avtalet.

---

[3] Parterna ingick samtidigt med Avtalet även ett underhållsavtal (*Maintenance Agreement*, även benämnt MA), enligt vilket Ansaldo under viss tid skulle utföra underhåll av befintligt signalsystem och NSSS. *Maintenance Agreement* utgör en bilaga till SDA, och är alltså en del av SDA.

28. Om Ansaldo försenar leveransen med mer än tre månader i förhållande till relevanta datum för färdigställandemilstolparna har SL enligt Avtalet hävningsrätt. Vid försening om mer än en vecka i förhållande till *Final Acceptance* har SL dessutom enligt Avtalet rätt till förseningsvite.

29. Snart efter att Ansaldo påbörjat leveransen den 1 maj 2011 visade det sig att den inte fortskred som planerat. Parterna hade återkommande diskussioner om detta. SL påtalade härvid sitt missnöje och Ansaldo lovade bättring.

30. I augusti 2013, när färdigställandemilstolpen *Preliminary Acceptance* skulle ha uppnåtts enligt Tidplanen, var leveransen fortfarande under uppstart.

31. På grund av de kraftiga förseningarna började parterna under hösten 2013 förhandla om en övergripande överenskommelse för att räta upp leveransen, en så kallad *Comprehensive Solution*. Vid den tidpunkten hade Ansaldo också uttryckt att bolaget hade likviditetsproblem. Enligt Avtalet hade Ansaldo endast rätt till förskottsbetalningar när leveransen passerade vissa milstolpar. Eftersom Ansaldo inte hade lyckats uppnå några milstolpar ännu hade Ansaldo inte rätt till några förskottsbetalningar.

32. Parterna nådde inte i mål med förhandlingarna om en *Comprehensive Solution*, men som ett led på vägen ingick parterna i december 2013 ett tilläggsavtal (Tilläggsavtal 4) som ett år senare följdes upp med ett nytt tilläggsavtal (Tilläggsavtal 5). Genom dessa tilläggsavtal kom parterna överens om att fortsätta förhandla om en *Comprehensive Solution*. SL gick också med på att hjälpa Ansaldo med likviditeten genom att betala ut förskott. Som säkerhet för förskotten ställde Ansaldo ut bankgarantier på motsvarande belopp.

33. Parterna kom också överens om vad som skulle hända om parterna inte kunde nå en *Comprehensive Solution* inom viss tid. Om SL konstaterade att det inte gick att nå en överenskommelse kunde SL dels kräva tillbaka de förskott som hade betalats ut under Tilläggsavtal 4 och 5, dels göra gällande Avtalets samtliga påföljder i förhållande till Tidplanen.

34. Även efter Tilläggsavtal 4 och 5 fortsatte Ansaldos förseningar med leveransen.

35. SL försökte upprepade gånger att få en realistisk och robust arbetsplan från Ansaldo. Det hörsammades inte. I november 2017, mer än fyra år efter att systemet skulle ha

tagits i bruk, var det fortfarande osäkert när Ansaldo skulle vara färdigt med leveransen (men klart att Ansaldo ansåg sig ha rätt till åtminstone sju års förlängning av leveranstiden). Det var dessutom osäkert vad Ansaldo avsåg att leverera (men klart att full avtalad funktionalitet inte skulle komma att levereras). Slutligen var det osäkert hur mycket Ansaldo ansåg sig ha rätt till i ytterligare ersättning (men klart att Ansaldo åtminstone krävde en fördubbling av det ursprungligen avtalade fasta priset). Det gjorde att SL:s förtroende för Ansaldos leveransförmåga var förbrukat och SL konstaterade att parterna inte kunde nå en *Comprehensive Solution*. Under åberopande av detta, samt de avtalade hävningsgrunderna, hävde SL Avtalet den 7 november 2017.

36. Med hänvisning till Avtalet krävde SL att Ansaldo skulle återställa utförda arbeten och återbetala de förskott som SL hade utbetalat till Ansaldo. SL krävde också att Ansaldo skulle betala (i) maximalt förseningsvite på grund av förseningen av *Final Acceptance*, (ii) hävningsvite och (iii) skadestånd.

37. Ansaldos invände mot SL:s hävning och gjorde gällande att det var SL som hade orsakat all försening i leveransen. Till stöd för detta hänvisade Ansaldo till en förseningsrapport som Ansaldo hade tagit fram med hjälp av förseningsexperterna Systech International.

A.3 Det interimistiska skiljeförfarandet

38. Som angetts ovan krävde SL i samband med hävningen att Ansaldo skulle återbetala de förskott som SL hade erlagt till Ansaldo. Bland annat i syfte att hindra SL från att använda de bankgarantier Ansaldo hade utställt som säkerhet för förskotten, påkallade Ansaldo den 10 november 2017 ett interimistiskt skiljeförfarande mot SL.

39. För att vinna framgång i det interimistiska skiljeförfarandet behövde Ansaldo bl.a. göra sannolikt att det skulle vinna framgång i en framtida process om hävningen. Trots detta invände Ansaldo aldrig mot SL:s inställning att de relevanta datumen för *Preliminary* och *Final Acceptance* var den 31 augusti 2013 respektive den 31 augusti 2014. Tvärtom vidhöll Ansaldo sin invändning om att SL hade orsakat all försening i förhållande till dessa färdigställandetidpunkter. Det faktum att det förelåg en försening bestreds alltså inte, utan endast vem som ansvarade för förseningen.

40. Om Ansaldo varit av uppfattningen att parterna hade avtalat om en annan tidplan med andra färdigställandetidpunkter än vad som framgår av Tidplanen skulle Ansaldo givetvis ha framfört det i det interimistiska skiljeförfarandet. Det gjorde inte Ansaldo.

41. Den interimistiska skiljedomaren ogillade Ansaldos talan.

A.4 Skiljeförfarandet

42. Den 3 april 2018 påkallade Ansaldo skiljeförfarande mot SL vid Stockholms Handelskammares Skiljedomsinstitut (”**SCC**”) enligt SCC:s regler för skiljeförfaranden (”**SCC-reglerna**”). Skiljenämnden består av f.d. justitierådet Ingemar Persson (ordförande) samt advokaterna Charlotta Falkman och Torgny Wetterberg (”**Skiljenämnden**”).

43. Först när skiljeförfarande påkallades – och Ansaldo hade bytt ombud i tvisten – hävdade Ansaldo att parterna skulle ha kommit överens om andra tidplaner än Tidplanen. Även om nya tidplaner nu gjordes gällande, kvarstod Ansaldo alltjämt vid påståendet om att SL hade orsakat all försening i leveransen, och frågan om vem som ansvarade för förseningen var fortfarande högst relevant.

44. Ansaldo yrkade att Skiljenämnden skulle fastställa:

(a) att SL:s hävning av SDA och MA samt efterföljande krav på återställande och nedmontering av all utrustning som installerats före hävningen var obefogad och att hävningen utgör ett avtalsbrott, samt

(b) att Ansaldo är berättigat till ersättning dels för det arbete som hade utförts vid hävningstidpunkten, dels för att på SL:s begäran ha nedmonterat installerad utrustning, dels för skada.

45. SL yrkade att Skiljenämnden skulle ogilla Ansaldos talan i dess helhet, och krävde inledningsvis för egen del fullgörelse.

46. Den 16 november 2018 beslutade emellertid Skiljenämnden att Ansaldos fastställelseyrkanden skulle prövas genom särskild skiljedom (mellandom). SL

bereddes därvid möjlighet att för egen del framställa fastställelseyrkanden att prövas vid samma mellandomsprövning.

47. SL yrkade att Skiljenämnden skulle fastställa:

(a) att SL var berättigat att häva Avtalet,[4]

(b) att SL är berättigat till vite och skadestånd, samt

(c) att Ansaldo är skyldigt att återställa de arbeten som Ansaldo har utfört enligt Avtalet, i enlighet med Avtalet, och stå kostnaderna härför på motsvarande sätt som för utförandet av huvudarbetena enligt Avtalet.

48. Båda parter hade även, vid tiden för mellandomsprövningen, framställt preliminära fullgörelseyrkanden.

49. Skiljenämnden beslutade sedermera att parterna efter den 1 mars 2020 inte fick åberopa nya omständigheter eller inkomma med ytterligare bevisning, om inte särskilda skäl förelåg.

50. Inför slutförhandlingen uppmanade Skiljenämnden vardera part att sammanställa sin talan i en sammanfattande inlaga, och att därvid tydligt ange sina rättsliga grunder.

> "Skiljenämnden förväntar sig att parterna gör sammanställningar av respektive parts talan. Sådana sammanställningar av talan - med tydligt angivande av rättsliga grunder för talan - ges in i samband med K IV och S IV."[5]

51. Båda parter ingav sådana sammanställningar ("**Ansaldos sammanställning**"[6] och "**SL:s sammanställning**"[7]).

52. Skiljedomen meddelades den 25 februari 2021, och inleds med en recit. Reciten författades av Skiljenämnden och tillställdes inte parterna för genomläsning innan Skiljedomen meddelades.

---

[4] Notera att SL:s inställning är att MA utgör del av Avtalet.

[5] Processbeslut 19, den 23 oktober 2019.

[6] Utdrag ur Ansaldos sammanställning ges in som Bilaga K-2.

[7] Utdrag ur SL:s sammanställning ges in som Bilaga K-3.

53. I det avsnitt som redovisar domskälen klargör Skiljenämnden vad prövningen ska avse och hur prövningen ska ske. Följande står att läsa under rubriken "*Vad målet gäller*".

> "530. Den huvudfråga som skiljenämnden har att pröva är om SL:s hävning den 7 november 2017 var befogad eller inte. Om skiljenämnden finner att den var obefogad – vilket Ansaldo yrkar ska fastställas – ska nämnden pröva Ansaldos anslutande fastställelseyrkanden beträffande ersättning för utfört arbete, för nedmontering av utrustning och för skada. Om hävningen å andra sidan var befogad – som SL yrkar ska fastställas – ska skiljenämnden ta ställning till SL:s anslutande fastställelseyrkanden avseende rätt till vite och skadestånd samt skyldighet för Ansaldo att på egen bekostnad återställa utförda arbeten."[8]

54. Domskälen avslutas med att Skiljenämnden bifaller samtliga Ansaldos fastställelseyrkanden, och ogillar SL:s talan i dess helhet. Skiljenämndens domslut lyder som följer.

> "Skiljenämnden fastställer att SL:s hävning av *System Delivery Agreement* och *Maintenance Agreement* samt SL:s efterföljande krav på återställande och nedmontering av all utrustning som installerats före hävningen har varit obefogad och att hävningen utgör ett avtalsbrott.
>
> Skiljenämnden fastställer att Ansaldo är berättigat till ersättning *dels* för det arbete som hade utförts vid hävningstidpunkten, *dels* för att på SL:s begäran ha nedmonterat installerad utrustning, *dels* för skada.
>
> SL:s talan lämnas utan bifall."[9]

55. I avsnitt B nedan kommer SL att visa att Skiljedomen tillkommit genom klandergrundande fel.

B. Skiljedomen har tillkommit genom klandergrundande fel

B.1 Skiljenämnden har förbisett att pröva åberopade rättsfakta avseende dröjsmål

B.1.1 Skiljenämnden har förbisett att pröva SL:s förstahandsgrund

56. SL hävde Avtalet under åberopande av en mängd omständigheter, såväl enskilt som i förening. När det gäller dröjsmål gjorde SL i första hand gällande att Ansaldo

---

[8] Skiljedomen, stycke 530.

[9] Skiljedomen, s. 173.

orsakat mer än tre månaders försening med leveransen i förhållande till överenskomna färdigställandemilstolpar, vilket enligt Avtalet ger SL rätt att häva (stycke 107 (i) i Skiljedomen).

57. Eftersom SL hävde Avtalet ca 79 månader efter leveransstart den 1 maj 2011, och leverans enligt Avtalet skulle ha skett efter 28 månader genom *Preliminary Acceptance* (vilket enligt SL inföll den 31 augusti 2013), kom dröjsmålsgrunden att bli den mest framskjutna och omtvistade av SL:s hävningsgrunder.

58. Ansaldo bestred att SL hade rätt att häva på grund av dröjsmål. Ansaldo åberopade sammanfattningsvis:

(a) att SL var bundet av sin hävningsförklaring den 7 november 2017 (stycke 268 i Skiljedomen) och att hävningen var overksam eftersom SL utgått från att *Preliminary Acceptance* enligt Avtalet inföll den 31 augusti 2013, d.v.s. en påstådd färdigställandetidpunkt, när det rätta datumet var den 30 september 2013, d.v.s. en annan färdigställandetidpunkt (styckena 90 och 272 i Skiljedomen),

(b) att Tidplanen hade blivit obsolet genom att parterna kommit överens om nya tidplaner och att SL därigenom hade förlorat rätten att häva på grundval av Tidplanen (stycke 87 i Skiljedomen),

(c) att Ansaldo inte var i dröjsmål i förhållande till nya tidplaner (stycke 88–89 i Skiljedomen),

(d) att Ansaldo inte vållat något dröjsmål av betydelse i förhållande till någon överenskommen tidplan (stycke 91 i Skiljedomen), utan att det istället var SL som vållat dröjsmål (stycke 92–97 i Skiljedomen),

(e) att SL, om nämnden skulle finna att den ursprungliga tidplanen alltjämt gällde, genom sitt agerande förlorat rätten att häva Avtalet på grundval av Tidplanen (stycke 98 i Skiljedomen),

(f) att SL försuttit rätten att häva genom att underlåta att i rätt tid underrätta Ansaldo om påstådd rätt och avsikt att häva Avtalet baserat på Tidplanen (stycke 99 i Skiljedomen), liksom

(g) att SL inte i god tro hade genomfört förhandlingar om en ny tidplan med Ansaldo (stycke 100 i Skiljedomen), och att parterna aldrig överenskommit att Tidplanen på nytt skulle bli gällande om parterna inte kunde komma överens om en ny tidplan (stycke 101 i Skiljedomen).

59. SL bestred att SL:s hävning skulle vara begränsad till att avse dröjsmål mätt mot Tidplanen, med de färdigställandetidpunkter som följde av denna. Genom att SL hänvisat till att Ansaldo vållat mer än tre månaders försening i förhållande till avtalade färdigställandemilstolpar, åberopade SL sålunda att det förelåg tre månaders försening i förhållande till alla färdigställandetidpunkter som följde av de olika tidplaner som Ansaldo påstod hade ersatt den ursprungliga Tidplanen.

60. Skiljenämnden fann att SL var bundet av sin hävningsförklaring. Det innebar enligt Skiljenämnden att SL:s dröjsmålsgrund endast var relevant om nämnden fann att den ursprungliga Tidplanen, med de färdigställandetidpunkter som följde av denna, alltjämt var gällande (stycke 550 i Skiljedomen). Skiljenämnden förbiså således att SL såväl i hävningsförklaringen som i målet åberopat att Ansaldo vållat mer än tre månaders försening av leveransen i förhållande till avtalade färdigställandemilstolpar, oavsett tillämplig tidplan, vilket enligt Avtalet gav SL rätt att häva Avtalet.

61. Det bör i sammanhanget noteras att SL vid tiden för hävningen var fullt medvetet om att Ansaldo ansåg att SL vållat all försening. Det var därför inte osannolikt att Ansaldo vid en rättslig prövning skulle lyckas skjuta fram de ursprungliga färdigställandetidpunkterna i något avseende. Med hänsyn till att leveransen vid hävningstidpunkten var över 50 månader försenad var SL emellertid tryggt förvissat om att Ansaldo skulle befinnas ha vållat åtminstone tre månaders försening i förhållande till de avtalade färdigställandemilstolparna, vilket var allt som krävdes för SL:s hävningsrätt.

62. Skiljenämnden borde ha prövat SL:s åberopande i förhållande till varje tidplan som Ansaldo påstod blivit gällande mellan parterna. Så skedde inte. Skiljenämnden har därigenom överskridit sitt uppdrag enligt 34 § 1 st. 2 p. LSF, eller i vart fall gjort sig skyldig till handläggningsfel enligt 34 § 1 st. 6 p. LSF. Felet har inte vållats av SL, och är så allvarligt att det ska presumeras ha inverkat på utgången i målet.

63. Även om hovrätten skulle finna att någon presumtion om inverkan inte ska tillämpas, har felet sannolikt inverkat på utgången i målet. Om Skiljenämnden förstått att det ankommit på Skiljenämnden att pröva om Ansaldo vållat tre månaders dröjsmål i förhållande till någon tidplan under de över fyra år som leveransen var försenad, hade Skiljenämnden sannolikt funnit att så vore fallet. Skiljenämnden hade då ogillat Ansaldos talan.

64. Felet innebär att Skiljedomen ska åsidosättas i dess helhet.

B.1.2 Skiljenämnden har vid prövningen av SL:s hävningsförklaring förbisett att beakta av SL åberopade rättsfakta

65. Skiljenämnden förbiså vidare att pröva att SL som motfaktum åberopade att SL utformat hävningsförklaringen baserat på att Ansaldo självt under hösten 2017 endast erkände den ursprungliga Tidplanen (låt vara att Ansaldo ansåg att det var SL som hade orsakat allt dröjsmål). Det följer av detta motfaktum att det endast var Tidplanen som var relevant att åberopa vid tiden för hävningsförklaringen. Det förklaras i det följande.

66. I skiljeförfarandet gjorde Ansaldo gällande att parterna under åren kommit överens om att ersätta den ursprungliga Tidplanen genom ett antal andra tidplaner. Ansaldo menade att färdigställandetidpunkterna för *Preliminary Acceptance* och *Final Acceptance* därigenom skulle ha senarelagts, med verkan att hävningsgrundande dröjsmål inte förelåg vid tillfället för hävningen. Ansaldos åberopande utgjorde ett motfaktum till SL:s förstahandsgrund avseende dröjsmål.

67. Ansaldos invändning föranledde SL att förklara att Ansaldo vid hävningstillfället var i sådant dröjsmål att hävningsrätt förelåg i förhållande till varje tidplan som förekommit under leveransen. Det framgår bl.a. av följande.

> ”2071. Som framgått av avsnitt Ö.2 ovan var Tidplanen i Avtalet styrande vid hävningstillfället. Parterna har varken genom Tilläggsavtal 4, Tilläggsavtal 5, Inriktningsbeslutet, SL:s förslag till Integrated Master Schedule och Target Milestone Plan, CR 15 eller någon annan ändringsbegäran eller på RLU nivå 1-mötet den 30 januari 2017 kommit överens om någon ny tidplan. Även om så vore fallet hade emellertid SL vid hävningstillfället haft hävningsrätt p.g.a. dröjsmål (realiserat alternativt anteciperat).”[10] (Vår understrykning.)

[10] SL:s sammanställning, stycke 2071.

68. Ansaldo åberopade då att SL i sin hävningsförklaring såvitt avser dröjsmål endast uppgett försening i förhållande till de ursprungliga färdigställandetidpunkterna i Tidplanen. Ansaldo argumenterade för att SL var bundet av sin hävningsförklaring och därmed inte kunde göra gällande hävningsrätt på grund av att Ansaldo var i försening i förhållande till andra tidplaner än Tidplanen.

69. Det föranledde SL att som motfaktum åberopa att Ansaldo vid tidpunkten för hävningen aldrig hade påstått att parterna kommit överens om någon annan tidplan än Tidplanen, utan att Ansaldo endast hade gjort gällande att SL ansvarade för den uppkomna förseningen. SL angav följande.

> "1825. Innan SL redogör för sin hävningsrätt bemöter dock SL enligt följande de påståenden Ansaldo har gjort om att SL:s hävning på olika sätt skulle ha varit bristfällig.
>
> 1826. Ansaldo påstår att SL i sin hävningsförklaring endast skulle ha hänfört sig till försening i förhållande till vissa datum för *Preliminary Acceptance* och *Final Acceptance* och att detta skulle innebära att SL inte kan göra gällande hävningsrätt på grund av några alternativa färdigställandetidpunkter. Båda påståendena är felaktiga.
>
> 1827. Vid tidpunkten för hävningen hade Ansaldo aldrig påstått att parterna skulle ha kommit överens om någon annan tidplan än Tidplanen […]."[11] (Vår understrykning.)

70. SL anförde även att SL i vart fall hade rätt att häva Avtalet på grund av anteciperat avtalsbrott, vilket förutsätter att parterna hade kommit överens om nya färdigställandetidpunkter.[12]

71. SL utvecklade sin inställning genom att åberopa omständigheter som visade att även Ansaldo vid hävningstillfället var av uppfattningen att de ursprungliga färdigställandetidpunkterna för *Preliminary* och *Final Acceptance* alltjämt var relevanta. Följande anges i SL:s sammanställning.

> "1840. Att den enda överenskomna tidplanen är Tidplanen har också varit Ansaldos inställning fram till och med inlaga KI, då Ansaldo för första gången påstår att parterna har kommit överens om nya tidplaner. Ansaldos nu förfäktade inställning är uppenbarligen en efterhandskonstruktion.

---

[11] SL:s sammanställning, stycke 1825–1827.

[12] SL:s sammanställning, stycke 1828.

> 1841. Särskilt belysande är att Ansaldo inte en enda gång under det interimistiska skiljeförfarandet (där Ansaldo hade att göra sannolikt att det skulle vinna framgång i en framtida process om hävningen) påstod att parterna skulle ha kommit överens om någon annan tidplan än Tidplanen.
>
> 1842. Ansaldo bestred t.ex. inte att de relevanta datumen för Preliminary Acceptance och Final Acceptance var den 31 augusti 2013 respektive den 31 augusti 2014. Hade Ansaldo varit av uppfattningen att parterna hade avtalat om någon annan tidplan hade Ansaldo gjort gällande andra tidpunkter för Preliminary Acceptance och Final Acceptance. Det gjorde inte Ansaldo. Istället argumenterade Ansaldo för att det var SL som hade orsakat förseningen av Preliminary Acceptance med fyra år och Final Acceptance med tre år. Att det förelåg en försening bestreds alltså inte, utan endast att Ansaldo ansvarade för den."[13]

72. SL åberopade alltså ett antal rättsfakta och bevisfakta som stöd för att SL i skiljeförfarandet inte skulle vara begränsat av de grunder som SL angav i sin hävningsförklaring.

73. Som framgår av stycke 536 i Skiljedomen inledde Skiljenämnden sin prövning med "*att först ta ställning till om tvisten begränsas mot bakgrund av vad Ansaldo gjort gällande beträffande SL:s hävningsförklaring och SL:s talan i skiljemålet.*"

74. Skiljenämnden fann att Ansaldo som ett utflöde ur den obligationsrättsliga lojalitetsplikten hade rätt att förlita sig på SL:s hävningsförklaring. SL ansågs därför inte ha rätt att som självständig hävningsgrund åberopa försening i förhållande till andra färdigställandetidpunkter än de ursprungliga. Det framgår av följande utdrag ur Skiljedomen.

> "549. En grundläggande obligationsrättslig princip är att det råder en lojalitetsplikt mellan parter i ett avtalsförhållande. Vad denna plikt innebär kan variera beroende på vad avtalet avser och parternas ställning, men även vad parterna avtalat i det specifika förhållandet. (Se t.ex. NJA 2017 s. 203 'Kravmjölken', NJA 2017 s. 1195 'Skogssällskapet' och NJA 2018 s. 171 'Leksaksaffären i Vimmerby'.) Ett utflöde av lojalitetsplikten är att det räder en plikt att hålla sin motpart informerad i olika hänseenden. Det får betydelse bl.a. på så sätt att den som en reklamation riktar sig mot ska kunna vidta rättelse och även säkra bevisning för en eventuell framtida tvist. I kommersiella förhållanden ska en motpart kunna förlita sig på och inrätta sig efter motpartens hävningsförklaring.
>
> 550. Det anförda innebär att SL i och för sig är bundet av innehållet i hävningsförklaringen den 7 november 2017 och de omständigheter som åberopades till stöd för rätten att häva. Det betyder att SL som självständig

[13] SL:s sammanställning, stycke 1840–1842. Se också SL:s sammanställning, stycke 1843–1858, där detta utvecklades ytterligare.

> hävningsgrund inte kan göra gällande att Ansaldo varit i dröjsmål i förhållande till varje mellan parterna under avtalsförhållandet gällande tidplan, eftersom SL i sin hävningsförklaring beträffande dröjsmål endast hänvisade till Ansaldos försening i förhållande till de milstolpar som parterna hade Avtalat om i SDA."[14] (Vår understrykning.)

75. Skiljenämnden kom emellertid till denna slutsats utan att beakta de rättsfakta och bevisfakta som SL åberopat som stöd för att SL inte var begränsat av sin hävningsförklaring (d.v.s. att Ansaldo vid hävningstillfället aldrig hade påstått att parterna frångått den ursprungliga Tidplanen).

76. Att Skiljenämnden inte beaktat SL:s åberopanden framgår av följande.

77. För det första omnämns SL:s motfaktum inte i den av Skiljenämnden upprättade reciten. Ansaldos åberopande om att SL är bundet av sin hävningsförklaring återges däremot summariskt i reciten.[15]

78. För det andra redovisar inte Skiljenämnden SL:s motfaktum i sin introduktion till prövningen av om SL har rätt att åberopa försening i förhållande till andra tidplaner än Tidplanen. Skiljenämnden anger enbart att den haft att ta ställning till om tvisten begränsas *"mot bakgrund av vad Ansaldo gjort gällande beträffande SL:s hävningsförklaring och SL:s talan i skiljemålet.*" Det framgår av följande utdrag ur Skiljedomen.

> "536. Ansaldo har dessutom anfört att SL är bundet av vad som angavs i SL:s hävningsförklaring den 7 november 2017 och att SL i skiljeförfarandet inte har rätt att åberopa någon annan grund för hävning än vad som där angavs. Skiljenämnden tar därför först ställning till om tvisten begränsas mot bakgrund av vad Ansaldo gjort gällande beträffande SL:s hävningsförklaring och SL:s talan i skiljemålet. I detta sammanhang utvecklar nämnden också några för tvisten relevanta rättsliga utgångspunkter."[16] (Vår understrykning.)

79. För det tredje omnämner Skiljenämnden inte SL:s motfaktum vid prövningen av om SL var bundet av vad som angavs i SL:s hävningsförklaring. Skiljenämnden tar endast fasta på vad Ansaldos åberopade i frågan, d.v.s. att "*SL beträffande dröjsmål endast hänvisade till Ansaldos försening i förhållande till de milstolpar som parterna hade Avtalat om i SDA.*" Det framgår av följande utdrag ur Skiljedomen.

---

[14] Skiljedomen, stycke 549–550.

[15] Skiljedomen, stycke 268.

[16] Skiljedomen, stycke 536.

> ”550. Det anförda innebär att SL i och sig är bundet av innehållet i hävningsförklaringen den 7 november 2017 och de omständigheter som åberopades till stöd för rätten att häva. Det betyder att SL som *självständig hävningsgrund* inte kan göra gällande att Ansaldo varit i dröjsmål i förhållande till varje mellan parterna under avtalsförhållandet gällande tidsplan, eftersom SL i sin hävningsförklaring beträffande dröjsmål endast hänvisade till Ansaldos försening i förhållande till de milstolpar som parterna hade Avtalat om i SDA.”[17]

80. För det fjärde framgår det inte av Skiljedomen att Skiljenämnden i något annat avseende skulle ha beaktat SL:s motfaktum vid prövningen av om SL var begränsat av sin hävningsförklaring.

81. Skiljenämnden har således funnit att SL var bundet av sin hävningsförklaring enkom baserat på vad Ansaldo åberopat i frågan, utan att beakta vad SL åberopat.

82. Skiljenämnden har därigenom överskridit sitt uppdrag enligt 34 § 1 st. 2 p. LSF, eller i vart fall gjort sig skyldig till handläggningsfel enligt 34 § 1 st. 6 p. LSF. Felet har inte vållats av SL, och är så allvarligt att det ska presumeras ha inverkat på utgången i målet.

83. Även om hovrätten skulle finna att någon presumtion om inverkan inte ska tillämpas, har felet sannolikt inverkat på utgången i målet. Om Skiljenämnden hade beaktat SL:s åberopande hade Skiljenämnden funnit att SL inte var bundet av sin hävningsförklaring. Det hade då ankommit på Skiljenämnden att pröva om Ansaldo vållat tre månaders dröjsmål i förhållande till någon annan tidplan än Tidplanen. Skiljenämnden hade sannolikt funnit att så vore fallet, och ogillat Ansaldos talan.

84. Felet innebär att Skiljedomen ska åsidosättas i dess helhet.

B.2 Skiljenämnden har grundat sitt avgörande på partsbruk som inte åberopats av Ansaldo

85. SL gjorde i skiljeförfarandet gällande att Ansaldo var försenat med mer än tre månader i förhållande till både *Preliminary* och *Final Acceptance*, och att SL därför hade rätt att häva Avtalet (stycke 107(i) i Skiljedomen).

86. SL gjorde i första hand gällande att försening skulle mätas mot de ursprungliga färdigställandetidpunkterna (stycke 107(ii) i Skiljedomen). Mätt mot dessa

---

[17] Skiljedomen, stycke 550.

tidpunkter förelåg det vid hävningstillfället försening med mer än fyra respektive tre år.

87. Som konstaterats bakgrundsvis innehåller Avtalet en dröjsmålsreglering, där huvudregeln är att Ansaldo ansvarar för all försening i leveransen. Endast under vissa specifikt angivna förutsättningar kunde Ansaldo övervältra ansvaret för försening på SL genom att iaktta ett i Avtalet föreskrivet notifieringsförfarande. SL åberopade att Ansaldo aldrig hade iakttagit detta förfarande (stycke 107(iv) i Skiljedomen).

88. Eftersom Ansaldo åberopade att SL genom sitt agerande accepterat att Tidplanen ersatts av nya tidplaner åberopade SL därtill att det i Avtalet finns en s.k. *no waiver*-klausul av innebörd att parternas tillämpning av Avtalet inte påverkar parternas möjlighet att göra avtalsinnehållet gällande (stycke 342 i Skiljedomen).

89. Skiljenämndens sammanfattande bedömning av SL:s rätt att häva Avtalet på grund av inträffat dröjsmål i förhållande till ursprungliga färdigställandetidpunkter finns i stycke 684–692. Kärnan i Skiljenämndens bedömning lyder som följer.

> "689. Den *no waiver*-klausul (p. 28.3 SDA) som SL hänvisat till kan visserligen ha betydelse för parternas inbördes förhållande. Men ett partsbruk som på väsentliga punkter utvecklas under mycket lång tid kan enligt skiljenämndens bedömning medföra att en part blir förhindrad att med hänvisning till en *no waiver*-klausul fjärma sig från det partsbruk som etablerats. I detta fall kan SL inte med hänvisning till klausulen hävda att Ansaldo inte skulle ha rätt att åberopa att parternas agerande har förändrat parternas avtal.
>
> 690. Skiljenämnden gör samma bedömning när det gäller vad SL åberopat (se p. 107 iv) om att Ansaldo inte iakttagit det förfarande enligt SDA som krävts för att SL ska kunna lastas för någon försening av betydelse.
>
> 691. Det står visserligen klart för skiljenämnden att Ansaldo på olika sätt har förorsakat vissa förseningar i projektet samt att såväl Ansaldo som SL missbedömt komplexiteten i uppdraget. Parterna har med stöd av omfattande utredningar – bl.a. med stöd av Systechs (Ansaldo) respektive Ankuras (SL) rapporter och analyser belyst varför NSSS-projektet försenats och vilken sida som bär ansvaret härför. Den frågan får mot bakgrund av de bedömningar som gjorts i det föregående när det gäller hur parterna agerat över åren inte någon avgörande betydelse för prövningen av om SL hade rätt att häva SDA med hänvisning till inträffat dröjsmål.
>
> 692. Slutsatsen av det anförda är enligt skiljenämndens bedömning att SL:s hävning av SDA med hänvisning till redan inträffat dröjsmål från Ansaldos sida i förhållande till de ursprungliga avtalade färdigställandetidpunkterna i SDA saknade fog. SL och Ansaldo hade enligt skiljenämndens bedömning

> accepterat att de ursprungliga färdigställandetidpunkterna inte längre gällde för Ansaldos åtaganden enligt SDA."[18] (våra understrykningar)

90. Som framgår har det varit avgörande för Skiljenämndens bedömning att Skiljenämnden funnit att partsbruk har utvecklats under mycket lång tid som i flera avseenden förändrat och åsidosatt Avtalet. Skiljenämnden har på grund av funnet partsbruk:

(a) åsidosatt Tidplanen i Avtalet,

(b) åsidosatt *no waiver*-klausulen i Avtalet,

(c) åsidosatt dröjsmålsregleringen i Avtalet, och

(d) funnit att det saknar betydelse för SL:s hävningsrätt vem som orsakat försening såvitt avser dröjsmål i förhållande till den ursprungliga Tidplanen.

91. För att partsbruk ska få läggas till grund för dom måste part åberopa *dels* de faktiska omständigheter som part gör gällande konstituerar partsbruk (ett agerande alternativt avsaknad av agerande), *dels* innehållet i den norm som utgör partsbruk eller kan härledas därur.[19] Ansaldo har inte gjort något av detta i de avseenden som nämns ovan.

92. Det framgår inte av domskälen exakt vilka omständigheter som Skiljenämnden menar konstituerar partsbruk. Den viktigaste faktiska omständigheten förefaller dock vara vad Skiljenämnden konstaterar i stycke 688 i Skiljedomen: att den mest tongivande hållningen från SL:s sida under avtalstiden skulle ha varit att "*så gott som allt var förhandlingsbart, bara en leverans kom till stånd.*" Skiljenämnden har skrivit som följer.

> "688. En sådan förståelse av SDA och parternas relation låter sig enligt skiljenämnden inte göras. SL har, såvitt utredningen och den kronologiska redogörelsen ovan visar, under de cirka sex år som NSSS-projektet pågick ändrat fokus från att under vissa perioder hävda sina rättigheter enligt SDA - dock inte hävningsrätten - för att under nästa period inta hållningen att så gott som allt var förhandlingsbart, bara en leverans kom till stånd. Det senare synes ha varit den mest tongivande hållningen under samarbetets gång. Varför SL valde att inta denna inställning till MER-projektet och varför den i perioder

[18] Skiljedomen, stycke 689–692.

[19] Se t.ex. Westberg, Civilrättsskipning, s. 344 och Westberg, Överraskande rättsbildning på grundval av handelsbruk eller allmänt tillämpade standardvillkor JT nr 2 2000/01, s. 370.

> ändrades, framför allt sedan Caroline Ottosson tillträdde som VD för SL, har utredningen inte förmått att ge något entydigt svar på."[20] (Vår understrykning.)

93. Den omständigheten har inte åberopats av Ansaldo.

94. Ansaldo har däremot i ett annat avseende, nämligen såvitt avser formerna för ingående av ändringsbegäran enligt Avtalet, tydligt och uttryckligen argumenterat utifrån partsbruk till stöd för att parterna skulle ha frångått den avtalade ordningen om hur ändringsbeställningar kan ske och godkännas. Ansaldo har bl.a. skrivit följande.

> "681. SL påstår att det följer av Tilläggsavtal 002 att ändringar av milstolpar i regel skulle göras genom tilläggsavtal och undertecknas av parternas behöriga företrädare. [...]
>
> 682. Parternas agerande och partsbruk under projektet var emellertid inte att varje enskild ändringsbegäran som påverkade milstolparna skulle träffas genom ett särskilt tilläggsavtal. Partena använde tilläggsavtalsformen endast för att dokumentera förhandlade och överenskomna större avtalsförändringspaket innefattande mer än bara enskilda ändringsbegäran.
>
> 683. Även därefter har parterna genom sitt faktiska agerande under projektet överenskommit om en förändrad procedur för hur ändringsbegäran skulle gå till.
>
> 684. Ingen av parterna tillämpade eller iakttog strikt den ordning för ändringsbegäran som följer av punkten 11 i SDA och Tilläggsavtal 002. Istället tillämpade parterna under lång tid och för ett stort antal ändringsbegäran en till parternas behov mer anpassad procedur för ändringsbegäran. Detta utgör bindande partsbruk mellan parterna.
>
> 685. SL har regelmässigt krävt att Ansaldo skulle upprätta ändringsbegäran efter instruktioner från SL om vad den skulle innehålla. SL har därefter krävt att Ansaldo skulle inrätta sig efter ändringsbegäran, men samtidigt dröjt med att formellt underteckna ändringsbegäran. Detta förhållningssätt och agerande är bindande för SL. Det utgör ett för båda parter bindande partsbruk.
>
> 686. Ett exempel är ändringsbegäran MER-CR49 (Bilaga K 56) avseende den förändrade migrationslösningen. Det var SL som initierade ändringsbegäran med anledning av SL:s beslut om att förändra migrationslösningen. SL gav Ansaldo i uppgift att ta fram en ändringsbegäran. Ansaldo tog därefter fram en ändringsbegäran. SL dröjde dock närmare ett år med att formellt underteckna ändringsbegäran, vilket skedde i december 2014. Trots det krävde SL redan från februari 2014 att Ansaldo skulle inrätta sitt arbete och sin leverans efter

[20] Skiljedomen, stycke 688.

> vad som framgick av ändringsbegäran, vilket Ansaldo också gjorde, vilket SL också var väl medvetet om.
>
> 687. Ett annat exempel är MER-CR50 (Bilaga K 184) som SL formellt undertecknade först i december 2015, men där det på sidan 3 framgår att arbetet med att designa, leverera och installera teknikhus vid ett antal stationer redan hade utförts under 2014. Detta arbete skedde efter instruktion från SL och således med SL:s vetskap.
>
> 688. Som ytterligare exempel på ändringsbegäran där SL först instruerat Ansaldo att inrätta sitt arbete och sin leverans efter vad som framgick av ändringsbegäran, men samtidigt dröjt med att formellt underteckna ändringsbegäran kan nämnas följande ändringsbegäran:
>
> - MER-CR21 (Bilaga K 186)
> - MER-CR67 (Bilaga K 187)
> - MER-CR23 (Bilaga K 188)
> - MER-CR44 (Bilaga K 189)
> - MER-CR48 (Bilaga K 55)
>
> "689. Listan enligt ovan är inte på något sätt uttömmande utan motsvarande gällde också för flera andra ändringsbegäran. Det kan tilläggas att om Ansaldo strikt hade inväntat godkännande av sådana ändringsarbeten innan arbetena påbörjades så hade projektet blivit ytterligare avsevärt försenat på grund av SL:s obeslutsamhet.
>
> 690. Ansaldo har frekvent utfört arbete avseende implementeringen av ändringsbegäran innan SL formellt undertecknat desamma eftersom SL krävt att aktuellt arbete skulle utföras."[21] (våra understrykningar)

95. Ansaldo använder alltså begreppet partsbruk och åberopar faktiska omständigheter som Ansaldo menar skulle konstituera partbruk. Dessutom förklarar Ansaldo vad det innebar för parternas rättsförhållande. I just det avseendet har Ansaldo alltså åberopat vad som krävs för att Skiljenämnden ska få lägga partbruk till grund för dom.

96. Ansaldos tydliga åberopande av partsbruk i denna del visar att Ansaldo inte hade för avsikt att åberopa partsbruk för att åsidosätta de delar av Avtalet som nämns i stycke 90 ovan.

97. Med hänsyn till det sagda har SL inte haft anledning att förbereda och utföra sin talan utifrån ett påstående om att partsbruksgrundade avtalsnormer skulle ha trätt

---

[21] Ansaldos sammanställning, stycke 681–690.

istället för väsentliga punkter i Avtalet. Det finns därför heller ingenting i SL:s inlagor som indikerar att SL har förstått att Ansaldo åberopat partsbruk i nämnda avseenden.

98. *Sammanfattningsvis* innebär det ovan anförda att Skiljenämnden har lagt omständigheter till grund för Skiljedomen som Ansaldo inte åberopat.

99. Skiljenämnden har därigenom överskridit sitt uppdrag enligt 34 § 1 st. 2 p. LSF, eller i vart fall gjort sig skyldig till handläggningsfel enligt 34 § 1 st. 6 p. LSF. Felen har inte vållats av SL, och är så allvarliga att de ska presumeras ha inverkat på utgången i målet.

100. Även om hovrätten skulle finna att någon sådan presumtion inte ska tillämpas, har felen sannolikt inverkat på utgången i målet. Felen har inneburit att centrala delar av Avtalet åsidosatts, vilket har föranlett Skiljenämndens bedömning att SL inte haft rätt att häva Avtalet med hänvisning till dröjsmål i förhållande till Tidplanen. Utan beaktande av de icke-åberopade omständigheterna hade Skiljenämnden sannolikt kommit till motsatt slutsats.

101. För det fall Ansaldo skulle anses ha åberopat partsbruk har det i vart fall inte skett med tillräcklig tydlighet. Skiljenämnden har inte klargjort för parterna att Skiljenämnden uppfattat det som att Ansaldo åberopat sagda partsbruk, och Skiljenämnden har därigenom brustit i sin materiella processledning. Det innebär att Skiljenämnden *i vart fall* gjort sig skyldigt till handläggningsfel. Felet har inte vållats av SL, och är så allvarligt att det ska presumeras ha inverkat på utgången i målet.

102. Även om hovrätten skulle finna att någon sådan presumtion inte ska tillämpas, har felet sannolikt inverkat på utgången i målet. Hade SL känt till att Skiljenämnden uppfattat att Ansaldo åberopat sagda partsbruk hade SL bemött detta i sin talan, både genom att åberopa omständigheter som visade att något partsbruk inte utvecklats, och genom att åberopa bevisning till styrkande av detsamma. Det hade sannolikt resulterat i att Skiljenämnden kommit till motsatt slutsats.

103. Vart och ett av ovan nämnda fel innebär att Skiljedomen ska åsidosättas i dess helhet.

B.3 Skiljenämnden har förbisett att pröva SL:s sammanläggningsgrund för hävningsrätt

104. SL åberopade som alternativ grund för att hävningen var befogad att SL sammantaget hade rätt att häva Avtalet enligt allmänna rättsprinciper om hävning vid fullbordat, samt anteciperat, väsentligt kontraktsbrott (”**SL:s sammansläggningsgrund**”). Av SL:s sammanställning, under rubriken ”*Rättslig grund*”, framgår följande.

> ”3182. Det stod i november 2017 klart för SL att Ansaldo gjort sig skyldigt till en rad olika väsentliga avtalsbrott, och att ytterligare väsentliga avtalsbrott kunde anteciperas. Dessa avtalsbrott ledde sammantaget till att SL:s förtroende för Ansaldos förmåga att leverera signalsäkerhetssystemet i enlighet med Avtalet var helt förbrukat. Vid hävningstidpunkten – mer än fyra år efter att Preliminary Acceptance skulle ha uppnåtts och mer än tre år efter att Final Acceptance skulle ha uppnåtts – var det alltjämt oklart vad Ansaldo faktiskt skulle leverera, när eventuell leverans skulle ske samt till vilken kostnad.”[22]
>
> [...]
>
> ”3184. Sammantaget hade SL även rätt att häva Avtalet enligt allmänna rättsprinciper om hävning vid fullbordat, samt anteciperat, väsentligt kontraktsbrott.”[23] (Vår understrykning.)

105. Styckena återges på snarlikt sätt i styckena 106 och 108 i Skiljedomen.

106. SL:s sammanläggningsgrund ska uppfattas så att enskilda kontraktsbrott åberopade av SL som var för sig inte är väsentliga och därmed inte hävningsgrundande bedömt enskilt skulle kunna vara det om de lades samman till en gemensam grund. Av betydelse för SL:s sammanläggningsgrund är även omständigheter åberopade av SL som inte utgör kontraktsbrott, men som är av relevans för bedömningen huruvida Ansaldos kontraktsbrott är väsentliga.

---

[22] SL:s s sammanställning, stycke 3182.

[23] SL:s s sammanställning, stycke 3184.

107. Kärnan i SL:s sammanläggningsgrund framgår av styckena 3181 och 3182 i SL:s sammanställning, nämligen:

(a) att det vid hävningstillfället stod klart för SL att Ansaldo gjort sig skyldigt till en rad olika väsentliga avtalsbrott, och att ytterligare väsentliga avtalsbrott kunde anteciperas,[24]

(b) att Ansaldos avtalsbrott sammantaget ledde till att SL:s förtroende för Ansaldos förmåga att leverera signalsäkerhetssystemet i enlighet med Avtalet var förbrukat,[25] samt

(c) att det vid hävningstillfället ännu var oklart vad Ansaldo faktiskt skulle leverera, när eventuell leverans skulle ske samt till vilken kostnad.[26]

108. SL utvecklade och preciserade följande avtalsbrott som Ansaldo gjort sig skyldigt till:

(a) att Ansaldo var i dröjsmål i förhållande till färdigställandemilstoplarna *Preliminary Acceptance* respektive *Final Accepance*,[27]

(b) att Ansaldo inte uppfyllde kvalitetsledningskraven enligt avtalad ISO-standard,[28]

(c) att Ansaldos leverans, eller den leverans Ansaldo avsåg att genomföra, var behäftad med fel och brister i ett stort antal avseenden,[29]

(d) att Ansaldo underlät att ta sitt avtalade helhetsansvar för leveransen,[30]

---

[24] SL:s sammanställning, stycke 3182, första meningen.

[25] SL:s sammanställning, stycke 3182, andra meningen.

[26] SL:s sammanställning, stycke 3182, tredje meningen.

[27] SL:s sammanställning, avsnitt Ö (”*SL hade hävningsrätt till följd av Ansaldos försening*”).

[28] SL:s sammanställning, avsnitt BB.3 (”*Ansaldo har inte uppfyllt kraven enligt avtalade ISO-standarder*”).

[29] SL:s sammanställning, avsnitt W (”*Ansaldo misslyckades med att utföra installationer av avtalad kvalitet*”) och AA.4 (”*Ansaldo presterade inte den funktionalitet som överenskommits i Avtalet*”).

[30] SL:s sammanställning, avsnitt S (”*Ansaldo tog inte sitt turnkey-ansvar och underskattade komplexiteten i att leverera i en brownfield-miljö*”) och Å (”*Till följd av Ansaldos tillkortakommanden nödgades SL att tillsätta egna resurser för att utföra uppgifter som ankom på Ansaldo*”).

(e) att Ansaldo inte efterlevde den avtalade projektlivcykeln,[31]

(f) att Ansaldos dokumentationsleveranser inte uppfyllde avtalade dokumentationskrav,[32]

(g) att Ansaldo var i dröjsmål i förhållande till avtalade tidsfrister för dokumentationsleveranser,[33]

(h) att Ansaldo underlät att samarbeta med SL:s övriga leverantörer i enlighet med sin samarbetsskyldighet enligt Avtalet,[34]

(i) att Ansaldo inte fullgjorde sitt avtalade ansvar för att integrera signalsäkerhetssytemet och angränsande system i tunnelbanan,[35]

(j) att Ansaldo i strid med åtagandet om att leverera ett beprövat system sålde ett signalsäkerhetssystem som inte existerade vid försäljningstidpunkten utan som utvecklades av Ansaldo allteftersom leveransen fortlöpte,[36] samt

(k) att Ansaldo inte lyckades ansamla tillräckliga interna resurser för att genomföra leveransen i enlighet med ansvarsfördelningen i Avtalet.[37]

109. SL åberopade och preciserade även de omständigheter som var av betydelse för att SL:s förtroende för Ansaldos leveransförmåga var förbrukat. SL gjorde därvid gällande:

---

[31] SL:s sammanställning, avsnitt V (*"Ansaldos misslyckades med att efterleva tillämpliga säkerhetsföreskrifter"*).

[32] SL:s sammanställning, avsnitt U.3 (*"Ansaldos dokumentation uppfyllde inte kvalitetskraven"*).

[33] SL:s sammanställning, avsnitt U.2 (*"Ansaldo levererade inte dokument i enlighet med avtalade tidsfrister"*).

[34] SL:s sammanställning, avsnitt Y (*"Ansaldo misslyckades med att samarbeta med andra aktörer i tunnelbanan"*).

[35] SL:s sammanställning, avsnitt Q (*"Ansaldo ansvarade för systemintegrationen"*).

[36] SL:s sammanställning, avsnitt X (*"Allteftersom projektet fortskred blev det tydligt att Ansaldo hade sålt ett signalsäkerhetssystem som inte existerade"*).

[37] SL:s sammanställning, avsnitt T (*"Ansaldo misslyckades med sin projektorganisation"*).

(a) att det vid hävningstillfället stod klart att Ansaldo var oförmöget att leverera i enlighet med Avtalet, trots SL:s ansträngningar att underlätta för Ansaldo och de ytterligare chanser SL hade givit Ansaldo,[38]

(b) att signalsäkerhetssystemet vid hävningstillfället var långt ifrån slutleverans trots att fyra år gått från det datum då signalsäkerhetssystemet skulle ha tagits i bruk,[39]

(c) att Ansaldo den 12 september 2017 gjorde gällande att SL var ensamt ansvarigt för all försening och att Ansaldo skulle vara berättigat till minst sju års förlängning av leveransen,[40]

(d) att det vid hävningstillfället stod klart att full avtalad funktionalitet inte skulle komma att levereras,[41]

(e) att SL kontinuerligt var sysselsatt med fruktlösa att försök förmå Ansaldo att leverera i enlighet med Avtalet,[42]

(f) att omfattningen av Ansaldos leverans hade minskat genom byte av migreringslösning,[43]

(g) att Ansaldo upprepade gånger försökte få SL att betala extra för arbete som redan ingick i Avtalet,[44] och

---

[38] SL:s sammanställning, avsnitt J.9 ("*Parterna träffades vid ett toppmöte i oktober 2017*").

[39] SL:s sammanställning, avsnitt L ("*Vid tidpunkten för hävningen återstod en betydande del av Leveransen*").

[40] SL:s sammanställning, avsnitt J.6 ("*Ansaldo levererade en undermålig och otydlig projektplan*").

[41] SL:s sammanställning, avsnitt AA.3 ("*Kravuppfyllnadsmatrisen visar att Ansaldo inte skulle leverera full funktionalitet*") och J.6.2 ("*Det var oklart vad som skulle levereras men tydligt att viss avtalad funktionalitet skulle utebli*").

[42] SL:s sammanställning, stycke 298.

[43] SL:s sammanställning, avsnitt H.4 ("*SL vidtog åtgärder för att förenkla projektets fullgörande för Ansaldo*").

[44] SL:s sammanställning, avsnitt G.2 ("*Ansaldos ogrundade ersättningskrav för påstådda ändringsarbeten resulterade i Tilläggsavtal 2*").

(h) att de strategiska principerna i Avtalet, och som gällde för Ansaldos genomförande av leveransen, var av väsentligt betydelse för SL:s beslut att ingå Avtalet.[45]

110. SL åberopade härtill specifikt vilka omständigheter som var av betydelse för att det vid hävningstillfället ännu var oklart vad Ansaldo faktiskt skulle leverera, när eventuell leverans skulle ske samt till vilken kostnad. SL gjorde därvid gällande:

(a) att det fasta priset om 724 281 579 kronor hade justerats till 1 145 000 000 kronor och att Ansaldo krävde åtminstone ytterligare 310 000 000 kronor i ersättning för att slutföra leveransen,[46]

(b) att den av Ansaldo framtagna projektplanen avseende hur leveransen skulle tas i mål inte skingrade osäkerheten kring vad Ansaldo avsåg att leverera, när leveransen förväntades äga rum eller hur mycket Ansaldo ansåg sig ha rätt till i ytterligare ersättning,[47] och

(c) att Ansaldo i projektplanen uppställde villkor och förutsättningar som Ansaldo visste aldrig skulle infrias.[48]

111. Skiljenämnden har inom ramen för SL:s sammanläggningsgrund haft att beakta de omständigheter som SL åberopat och som SL redogör för i stycke 107–110 ovan. Det har Skiljenämnden inte gjort.

112. Skiljenämnden har förbisett att beakta huruvida dessa omständigheter sammantaget innebar att Ansaldo gjort sig skyldigt till fullbordade eller anteciperade väsentliga avtalsbrott som gav SL rätt att häva Avtalet enligt allmänna rättsprinciper. De av Skiljenämnden förbisedda omständigheterna utgörs av *dels* avtalsbrott som Ansaldo

---

[45] SL:s sammanställning, avsnitt E (”*Parterna ingick ett totalentreprenadavtal om ett nyckelfärdigt signalsäkerhetssystem*”).

[46] SL:s sammanställning, avsnitt J.6.4 (”*Det var oklart hur mycket extra ersättning Ansaldo krävde men tydligt att det var åtminstone 310 000 000 kronor*”).

[47] SL:s sammanställning, avsnitt J.6.2 (”*Det var oklart vad som skulle levereras men tydligt att viss avtalad funktionalitet skulle utebli*”).

[48] SL:s sammanställning, avsnitt J.6.3 (”*Det var oklart när leverans skulle ske men tydligt att Final Acceptance inte skulle nås förrän tidigast i juni 2021*”).

gjort sig skyldigt till, *dels* omständigheter som innebär att Ansaldos avtalsbrott var att beteckna som väsentliga.

113. Skiljenämndens förbiseende manifesteras av att SL:s sammanläggningsgrund inte nämns i domskälen. De av SL åberopade omständigheterna utgör rättsfakta åberopade till grund för att hävningen var befogad. Det är således fråga om omständigheter som Skiljenämnden förväntas redogöra för i domskälen. Presumtionen är därför att Skiljenämnden har underlåtit att beakta SL:s sammanläggningsgrund.

114. Skiljenämnden har därigenom överskridit sitt uppdrag enligt 34 § 1 st. 2 p. LSF, eller i vart fall gjort sig skyldig till handläggningsfel enligt 34 § 1 st. 6 p. LSF. Felet har inte vållats av SL, och är så allvarligt att det ska presumeras ha inverkat på utgången i målet.

115. Även om hovrätten skulle finna att någon sådan presumtion inte ska tillämpas, har felet sannolikt inverkat på utgången i målet. Felet innebär att Skiljenämnden underlåtit att beakta omständigheter åberopade av SL som konstituerar ett antal avtalsbrott som var för sig eller i vart fall sammantaget är att betrakta som väsentliga. Det är en allmän avtalsrättslig princip att ett väsentligt avtalsbrott utgör grund för hävning. Om Skiljenämnden hade beaktat vad SL åberopat i detta hänseende skulle Skiljenämnden sannolikt ha funnit att SL:s hävning var befogad. Därmed skulle Ansaldos samtliga fastställelseyrkanden ogillas.

116. Felet innebär att Skiljedomen ska åsidosättas i dess helhet.

117. I avsnitt B.5 förklarar SL att Skiljenämnden i vart fall har gjort sig skyldigt till ett klanderbart handläggningsfel genom att inte avge domskäl avseende SL:s sammanläggningsgrund.

B.4 Skiljenämnden har förbisett att beakta grunderna för SL:s yrkanden om förseningsvite och skadestånd

118. Som redan konstaterats bakgrundsvis inledde Skiljenämnden domskälen med att redogöra för vad prövningen i målet avsåg. Skiljenämnden konstaterade därvid att huvudfrågan i målet var om hävningen var befogad eller inte. Vidare framgår att SL:s yrkanden om rätt till förseningsvite och skadestånd endast skulle prövas om hävningen befanns vara befogad.

> ”530. Den huvudfråga som skiljenämnden har att pröva är om SL:s hävning den 7 november 2017 var befogad eller inte. [...] Om hävningen å andra sidan var befogad – som SL yrkar ska fastställas – ska skiljenämnden ta ställning till SL:s anslutande fastställelseyrkanden avseende rätt till vite och skadestånd. [...]”[49]

119. Vid sin prövning förhöll sig Skiljenämnden till den nu beskrivna prövningsordningen. Följaktligen ogillade Skiljenämnden SL:s fastställelsetalan sedan den konkluderat att SL:s hävning saknat fog.

> ”729. SL:s hävning av SDA har skett utan grund. [...] SL:s hävning innebar ett väsentligt avtalsbrott.
>
> 730. Enligt skiljenämndens bedömning utgör SL:s obefogade hävning ett sådant avtalsbrott som medför att [...] SL:s fastställelsetalan ska ogillas.”[50]

120. Frågan om SL hade rätt till förseningsvite respektive skadestånd var emellertid frikopplad från frågan om SL var berättigat att häva Avtalet.

121. Som grund för att Skiljenämnden skulle fastställa att SL hade rätt till förseningsvite åberopade SL (i) att Ansaldo var försenat med mer än en vecka i förhållande till färdigställandemilstoplen *Final Acceptance* och (ii) att parterna avtalat om att sådan försening berättigade SL till vite. Följande framgår i SL:s sammanställning, under rubriken ”*rättslig grund*”.

> ”3187. Ansaldo var försenat med mer än en vecka i förhållande till *Final Acceptance* och SL har därför rätt till förseningsvite i enlighet med vad som framgår av punkt 19.4.3-19.4.4. i Avtalet.”[51]

122. Vad gäller SL:s rätt till skadestånd åberopade SL (i) att Ansaldo begått avtalsbrott och (ii) att parterna avtalat om att Ansaldos avtalsbrott berättigade SL till skadeståndsersättning. Följande framgår i SL:s sammanställning, under rubriken ”*rättslig grund*”.

> ”3188. Ansaldo har gjort sig skyldigt till avtalsbrott och SL har därför rätt till skadestånd enligt punkt 19.5.1(d) i Avtalet.”[52]

---

[49] Skiljedomen, stycke 530.

[50] Skiljedomen, stycke 729–730.

[51] SL:s sammanställning, stycke 3187.

[52] SL:s sammanställning, stycke 3188.

123. Sammanfattningsvis grundande SL sin rätt till förseningsvite på Ansaldos försening och sin rätt till skadestånd på Ansaldos avtalsbrott – inte på att SL hade rätt att häva Avtalet. Skiljenämnden hade alltså att pröva *dels* om SL hade rätt till förseningsvite i anledning av Ansaldos dröjsmål, *dels* om SL hade rätt till skadestånd i anledning av Ansaldos avtalsbrott. Skiljenämnden har inte gjort något av detta. Skiljenämnden har därmed underlåtit att beakta vad SL åberopat till grund för förseningsvite och skadestånd.

124. Skiljenämnden har därigenom överskridit sitt uppdrag enligt 34 § 1 st. 2 p. LSF, eller i vart fall gjort sig skyldig till handläggningsfel enligt 34 § 1 st. 6 p. LSF. Felen har inte vållats av SL, och är så allvarliga att de ska presumeras ha inverkat på utgången i målet.

125. Även om hovrätten skulle finna att någon sådan presumtion inte ska tillämpas har felen sannolikt inverkat på utgången i målet. Om Skiljenämnden hade prövat grunden för SL:s yrkande om förseningsvite hade Skiljenämnden sannolikt funnit SL berättigat till sådan ersättning.

126. Enligt punkt 19.4.3 i Avtalet, som SL åberopade till grund för rätt till förseningsvite, hade SL rätt till sådant vite så snart leveransen var försenad med en vecka i förhållande till *Final Acceptance* och förseningen inte berodde på SL.

> "19.4.3. If a Delay in the Completion of the Final Acceptance Milestone occurs due to circumstances not attributable to SL (i.e. SL's non-performance of an SL Commitment) or a Governmental Authority which grants applicable Permits, then SL shall be entitled to withhold the payment connected to that Milestone under the Payment Schedule until the Final Acceptance Milestone has been Completed. The Supplier shall also pay liquidated damages to SL, commencing after the first whole week of Delay. The liquidated damages shall amount to 0.5 per cent of the payment amount attributable to the Final Acceptance Milestone per commenced week, for a maximum period of three months." (Vår understrykning.)

127. SL har åberopat en rad omständigheter och expertrapporter till stöd för att Ansaldo orsakade och ansvarade för förseningen av leveransen. Dessutom konstaterade Skiljenämnden i Skiljedomen att Ansaldo förorsakat förseningar av leveransen.

> ”691. Det står visserligen klart för skiljenämnden att Ansaldo på olika sätt har förorsakat vissa förseningar i projektet […]”.[53]

128. För det fall Skiljenämnden hade prövat SL:s grund för förseningsvite hade den således sannolikt funnit att Ansaldo åtminstone ansvarade för en veckas försening i förhållande till *Final Acceptance.* Skiljenämnden hade då haft att bifalla SL:s fastställelseyrkande om rätt till förseningsvite.

129. Likaså hade Skiljenämnden sannolikt bifallit SL:s fastställelseyrkande om skadestånd om Skiljenämnden hade prövat grunderna för det yrkandet. Enligt punkten 19.5.1(d) i Avtalet, som SL åberopade till grund för skadestånd, ansvarar Ansaldo strikt för skada som SL förorsakats i anledning av Ansaldos avtalsbrott.

> “19.5.1. In the event a Defect occurs or if the Supplier otherwise would fail to comply with its obligations under this Agreement, then SL may elect to:
>
> […]
>
> (d) subject to any restrictions explicitly set out herein, claim compensation for Damage incurred by SL.”

130. Som SL förklarat i avsnitt B.3 ovan har SL i skiljeförfarandet åberopat att Ansaldo gjort sig skyldigt till ett stort antal avtalsbrott, samt åberopat bevisning till styrkande därav. Som exempel kan nämnas att SL åberopat att Ansaldo inte efterlevde vad Avtalet föreskriver om Ansaldos dokumentationsleveranser.[54] Att döma av domskälen framstår det som att Skiljenämnden delade SL:s uppfattning att Ansaldos dokumentation inte uppfyllde avtalade krav. Följande framgår.

> ”570. […] Bristerna i dokumentationsleveranserna, bl.a. vad avsåg arbetsmiljöplan, tycks även ha bidragit till att Ansaldo inte hade möjlighet att påbörja installationerna som planerat. Utredningen visar också att Ansaldo hade svårt att mobilisera resurser och hitta en underentreprenör, vilket försenade installationerna ytterligare.
>
> […]
>
> ”576. Enligt skiljenämndens bedömning visar utredningen att det fanns betydande problem i projektets inledande skede. Problemen tycks till stor del ha berott på att Ansaldo hade missbedömt projektets komplexitet och

---

[53] Skiljedomen, stycke 691.

[54] SL:s sammanställning, avsnitt U (”*Ansaldo misslyckades med att efterleva Avtalets dokumentationskrav*”).

> leveransens omfattning samt hur de inledande dokumentleveranserna skulle ske. Enligt skiljenämnden har emellertid orsakerna till projektets inledande försening ingen större relevans för frågan om SL hade rätt att häva SDA i november 2017."[55] (våra understrykningar)

131. Av det sagda följder att Skiljenämnden vid en prövning av grunden för Ansaldos skadeståndsansvar sannolikt hade funnit att Ansaldo gjort sig skyldigt till avtalsbrott. Det hade räckt för att bifalla SL:s skadeståndsyrkande.

132. Felet avseende förseningsvite innebär att Skiljedomen ska åsidosättas i dess helhet. I vart fall innebär felet att Skiljedomen ska åsidosättas partiellt till den del den avser ogillande av detta fastställelseyrkande.

133. Felet avseende skadestånd innebär att Skiljedomen ska åsidosättas partiellt till den del den avser ogillande av detta fastställelseyrkande.

134. I avsnitt B.5 förklarar SL att Skiljenämnden i vart fall har gjort sig skyldigt till klanderbart handläggningsfel genom att inte avge domskäl avseende SL:s yrkanden om förseningsvite och skadestånd.

B.5 Skiljenämnden har inte avgivit domskäl såvitt avser parternas ersättningsyrkanden och SL:s sammanläggningsgrund

135. Parterna har avtalat om att SCC-reglerna ska tillämpas på skiljeförfarandet. Enligt 42 § 1 p. SCC-reglerna ska Skiljenämnden, om parterna inte har kommit överens om annat, ange domskäl. Parterna har inte kommit överens om annat, varför domskäl ska anges.

136. Domskälen sträcker sig från s. 119 till s. 172 i Skiljedomen. De börjar i stycke 530 med en redogörelse för vad Skiljenämnden ska pröva (*först* hävningsrätten, *sedan antingen* Ansaldos övriga fastställelseyrkanden om hävningen befinns obefogad *eller* SL:s övriga fastställelseyrkanden om hävningen befinns befogad), och avslutas med "*Skiljenämndens sammanfattande slutsatser*" (s. 171–172, styckena 727–730).

137. Skiljenämnden har endast avgivit domskäl såvitt avser parternas fastställelseyrkanden rörande hävningen av Avtalet (se Skiljedomen, s. 119–171, styckena 530–726). Domskäl saknas dock såvitt avser parternas respektive

---

[55] Skiljedomen, stycke 570 och 576.

fastställelseyrkanden om ersättning. Det enda Skiljenämnden konstaterar – och det görs under rubriken "*Skiljenämndens sammanfattande slutsatser*" – som har bäring på parternas respektive fastställelseyrkanden om ersättning är följande.

> "729. SL:s hävning av SDA har skett utan grund. [...] SL:s hävning innebar ett väsentligt avtalsbrott.
>
> 730. Enligt skiljenämndens bedömning utgör SL:s obefogade hävning ett sådant avtalsbrott som medför att Ansaldos fastställelsetalan ska bifallas fullt ut och att SL:s fastställelsetalan ska ogillas."[56]

138. Det rör sig alltså enbart om ett konstaterande av Skiljenämndens slutsats när det kommer till parternas respektive fastställelseyrkanden, inte om en motivering av slutsatsen. Det är att likställa med en total avsaknad av domskäl.[57] SL:s fastställelseyrkanden om förseningsvite respektive skadestånd var självständiga i förhållande till frågan om hävning, och ett bifallande av Ansaldos ersättningsyrkanden kan inte enbart följa av att hävningen som sådan underkändes, utan hade förutsatt en prövning av ytterligare omständigheter.

139. Skiljenämnden har inte heller avgett domskäl såvitt avser SL:s sammanläggningsgrund.

140. Skiljenämndens underlåtenhet att avge domskäl i nämnda avseenden står i strid med 42 § 1 p. SCC-reglerna, och innebär att Skiljenämnden utan parts vållande har begått handläggningsfel, som får presumeras ha inverkat på utgången i målet.[58] Skiljedomen ska därför åsidosättas i relevanta delar enligt följande.

141. Felet bestående i att inte avge domskäl såvitt avser SL:s sammanläggningsgrund avser hävningsfrågan som sådan och innebär att Skiljedomen ska åsidosättas i dess helhet.

142. Felet bestående i att inte avge domskäl såvitt avser SL:s fastställelseyrkande om rätt till förseningsvite har även det bäring på hävningsfrågan och innebär att

---

[56] Skiljedomen, stycke 729–730.

[57] Jfr NJA 2009 s. 128.

[58] NJA 2009 s. 128.

Skiljedomen ska åsidosättas i dess helhet. I vart fall innebär felet att Skiljedomen ska åsidosättas partiellt till den del den avser ogillande av detta fastställelseyrkande.

143. Felet bestående i att inte ange domskäl såvitt avser SL:s yrkande om skadestånd innebär att Skiljedomen ska åsidosättas partiellt till den del den avser ogillande av detta fastställelseyrkande.

144. Felen bestående i att inte avge domskäl såvitt avser Ansaldos fastställelseyrkanden om rätt till ersättning för nedlagt arbete och skadestånd innebär att Skiljedomen ska åsidosättas partiellt i dessa delar.

V. ÖVRIGT

C. Komplettering av klandergrunder före klanderfristens utgång

145. SL förbehåller sig rätten att ändra eller komplettera befintliga grunder för klandertalan, eller göra gällande ytterligare klandergrunder, före klanderfristens utgång. Klanderfristen går ut den 25 maj 2021, d.v.s. tre månader efter att Skiljedomen meddelades den 25 februari 2021 (enligt 34 § 3 st. LSF i dess lydelse före SFS 2018:1954).

D. Bevisning

146. SL åberopar som skriftlig bevisning Skiljedomen (bilaga K-1), utdrag ur Ansaldos sammanställning (bilaga K-2) och utdrag ur SL:s sammanställning (bilaga K-3) *till styrkande av* att Skiljenämnden har överskridit sitt uppdrag och/eller begått handläggningsfel.

147. SL åberopar för närvarande ingen muntlig bevisning.

148. SL förbehåller sig rätten att åberopa ytterligare bevisning efter att ha tagit del av Ansaldos svaromål.

E. Forum

149. Skiljeförfarandet har sitt säte i Stockholm, se stycke 5 i Skiljedomen. Svea hovrätt är därför behörig domstol enligt 43 § LSF.

F. Begäran om sekretess

150. SL begär att hovrätten ska förordna om att sekretess ska gälla för Skiljedomen (bilaga K-1) och SL:s sammanställning (bilaga K-3). Med anledning av den betydelse som hemlighållandet av uppgifterna i handlingarna har för SL begärs även att SL, för det fall någon skulle begära att få ta del av uppgifter i handlingarna eller handling som ges in av motparten under målets gång, omgående ska beredas tillfälle att yttra sig innan hovrätten fattar beslut i frågan. SL begär att sekretessen ska bestå till dess slutlig skiljedom har meddelats i skiljeförfarandet.

151. Grunderna för SL:s begäran utvecklas nedan. En detaljerad redogörelse av varför uppgifter i Skiljedomen och SL:s sammanställning omfattas av sekretess innebär i sig en exponering för SL, varför sekretesskälen i det följande utvecklas med förhållandevis allmänna ordalag.

152. Enligt 19 kap. 9 § 1 st. offentlighets- och sekretesslagen (”**OSL**”) gäller sekretess för uppgift som har tillkommit eller inhämtats för en myndighets räkning med anledning av myndighetens eller ett statligt eller kommunalt företags rättstvist, om det kan antas att det allmännas eller företagets ställning som part försämras om uppgiften röjs.

153. SL är ett av Region Stockholm helägt aktiebolag. Alla uppgifter som är inkluderade i Skiljedomen och SL:s sammanställning har tillkommit för dess räkning med anledning av rättstvisten som Skiljedomen och SL:s sammanställning avser. Handlingarna innehåller en redogörelse av de omständigheter som ligger till grund för tvisten – många av dessa uppgifter har inhämtas för SL:s räkning. Uppgifterna kommer bl.a. från vittnesutsagor, teknisk utredning och utlåtanden från sakkunniga. Om uppgifterna helt eller delvis skulle röjas genom att Skiljedomen och SL:s sammanställning blev offentlig skulle SL:s ställning som part kunna försämras. Skiljeförfarandet är alltjämt pågående, och huvudförhandling ska hållas under hösten. Om Skiljedomen och SL:s sammanställning blir allmänt tillgängliga riskerar de att bli föremål för skriverier i media, vilket kan inverka menligt på det fortsatta skiljeförfarandet. Parterna har t.ex. alltjämt rätt att i skiljeförfarandet åberopa ny bevisning. Värdet av framtida vittnesutsagor skulle kunna påverkas av att uppgifterna i Skiljedomen och SL:s sammanställning blir kända, eftersom vittnena kan ta intryck av det som står i handlingarna och det som rapporteras om

handlingarna. Det kan påverka både SL:s och Ansaldos ställning i rättstvisten negativt.

154. Sekretess gäller också enligt 19 kap. 3 § OSL för uppgift som hänför sig till ärende om förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nyttighet, om det kan antas att det allmänna lider skada om uppgiften röjs. Uppgifterna i Skiljedomen och SL:s sammanställning hänför sig till det allmännas upphandling och användning av egendom (NSSS). Det finns i Skiljedomen och SL:s sammanställning en stor mängd uppgifter som har relevans för eventuella framtida upphandlingar av nya signalsäkerhetssystem och andra upphandlingar inom näraliggande projekt som syftar till att rusta upp tunnelbanan. Som exempel på sådana uppgifter kan nämnas strategiska överväganden, analyser och ställningstaganden. Om uppgifterna skulle röjas skulle SL:s ställning kunna försvagas i relation till eventuella framtida upphandlingar.

155. Enligt 31 kap. 16 § OSL gäller sekretess för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden när denne trätt i affärsförbindelse med en myndighet, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. I Skiljedomen och SL:s sammanställning förekommer uppgifter som avser Ansaldos affärs- och driftsförhållanden, bl.a. ekonomiska kalkyler, affärsstrategiska ställningstaganden och leveransförmåga. Det utgör affärskritisk information för Ansaldo. Det finns anledning att anta att Ansaldo skulle lida skada om dessa uppgifter skulle röjas, bl.a. skulle det kunna få negativ inverkan i kommande upphandlingar.

156. Slutligen gäller sekretess hos domstol i mål eller ärende i domstolens rättskipande verksamhet för uppgift om en myndighets eller enskilds affärs- eller driftförhållande, om det kan antas att den som uppgiften rör lider avsevärd skada om uppgiften röjs enligt 36 kap. 2 § 1 st. OSL. Skiljedomen och SL:s sammanställning innehåller uppgifter som berör såväl SL:s som Ansaldos affärs- och driftsförhållanden. Skiljedomen innehåller bl.a. uppgifter som avser SL:s respektive Ansaldos affärsstrategiska ställningstaganden och överväganden i samband med och efter upphandlingen av signalsäkerhetssystemet. Den innehåller också SL:s affärsstrategiska ställningstaganden i förhållande till andra projekt som syftar till att rusta upp tunnelbanan. Det rör sig om affärskritisk information. Om uppgifterna skulle röjas skulle SL:s ställning i relation till eventuella framtida upphandlingar

kunna försvagas. Likaså skulle, om uppgifterna röjdes, det kunna få negativ inverkan för Ansaldo i kommande upphandlingar.

G. Fullmakt och registreringsavgift

157. Kopia av fullmakter bifogas denna ansökan om stämning. Fullmakter i original kommer att tillställas hovrätten inom kort.

158. Registreringsavgift om 2800 kronor kommer att betalas till hovrättens PlusGiro 76 11 15-5 med angivande av Svea hovrätt samt målnumret för skiljeförfarandet.

Stockholm, den 25 april 2021

Mattias Göransson
Azadeh Razani
Fredrika Bladh
Carl-Johan Storsten